

Gósy Mária – Abari Kálmán: Későn beszélni kezdő gyermekek beszédfeldolgozási sajátosságai

A megkésett beszédfejlődés azt jelenti, hogy a gyermek anyanyelv-elsajátítása késve indul, a fejlődés jellegzetes elmaradásokat mutat. A beszéd késése rendszerint akkor tűnik fel, ha a gyermek kétévesen még nem mond szavakat, vagy a beszéde csak néhány szóra korlátozódik. Kérdés, hogy vajon ezeknek a gyermekeknek a rejtett beszédfeldolgozása életkor-specifikusan működik-e. A keresztmetszeti kutatásban 52 hatéves és 52 nyolcéves gyermeket vizsgáltak, akik három-, illetve négyévesen kezdtek el beszélni. A kontrollcsoportokat szám, életkor és nem szerint illesztett, tipikus fejlődésű gyermekek alkották. A kutatás a GMP-diagnosztika hat tesztjében nyújtott teljesítményüket elemzi. A megkésett beszédfejlődésű gyermekek az anyanyelv-elsajátítás kezdetétől és az életkoruktól függetlenül csoportszinten szignifikánsan gyengébben teljesítettek, mint a tipikus fejlődésűek. A tanulmány a kapott adatokat a nyelvelsajátítás kezdetének, a beszédfeldolgozási folyamatoknak és a vizsgált életkornak a függvényében tárgyalja.

Ha többet olvasna a témáról, látogasson el az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2023. évi 4. számának az oldalára!

<https://doi.org/10.21030/anyp.2023.4.1>

Pintér Henriett – Gál Franciska: Meseintervenció vizsgálat konduktív nevelésben részesülő atipikus fejlődésű gyermekek körében

Több hazai tanulmány foglalkozott a precízen kiválasztott és jól felépített mesék feldolgozásának az eredményességével tipikus fejlődésű óvodások körében. Ugyanakkor elenyésző számban születtek hazai kutatások az atipikus fejlődésű gyermekek számára kidolgozott meseintervenciók hatásairól. A tanulmány egy több éve folytatódó, atipikus fejlődésű gyermekek körében alkalmazott meseintervenció kísérletet mutat be, valamint az ebben alkalmazott mérőszámok érvényességének és megbízhatóságának az eredményeit ismerteti. A meseintervenció kísérlet öt alkalommal zajlott le három, atipikus fejlődésű, konduktív nevelésben részesülő gyermek körében. Öt ítéletalkotásra átdolgozott mesében kellett a gyermekeknek igaz-hamis megállapításokat tenniük. A jegyzőkönyvek és a videófelvételek alapján végzett tartalomelemzés eredményei szerint a gyermekek válaszváltozásainak rögzítésére alkalmasnak bizonyult a kidolgozott mérőszám. A vizsgálat hozzájárulhat a bizonyítékalapú gyakorlati intervenciók lehetőségeinek a használatához, amelyet kis létszámú gyermekcsoport körében lehet alkalmazni.

Ha szívesen olvasna a témáról, keresse meg az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2023. évi 4. számában megjelent tanulmányt!

<https://doi.org/10.21030/anyp.2023.4.2>

Gyenei Kornélia: A fogalmazásalkotás folyamatának a vizsgálati lehetőségei

Fontos lehet a későbbi életünkben, hogy a középiskolás tanulók hogyan képesek adott idő alatt megfogalmazni különböző szövegeket. Ha a fogalmazások megalkotásának a részleteit folyamatában vizsgáljuk, hozzájárulhat ahhoz, hogy a diákok szövegalkotási készségét hatékonyabban fejleszthessük. A bemutatott pilotkutatás feltáró vizsgálat, a célja egy olyan módszer tesztelése, amely az írott szöveg produkcióját folyamatában követi nyomon. A kutatás tíz fő tizenegyedik évfolyamos középiskolás diák gép előtt végzett fogalmazásalkotását követte nyomon. Ezt a műveletet a tanulók képernyővideó segítségével rögzítették, így a szövegprodukció során tartott gondolkodási szünetek is tetten érhetők. A középiskolás adatközlők a fogalmazásalkotás során közel egyforma mértékben tartottak szüneteket az alacsonyabb, illetve a magasabb kognitív terhelést igénylő műveletek elvégzésekor. A pilotkutatás eredményei azt mutatják, hogy a diákok fogalmazásalkotását a középiskolában is szükséges fejleszteni.

Ha felkeltette az érdeklődését az ajánló, olvassa el a tanulmányt az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2023. évi 4. számában!

<https://doi.org/10.21030/anyp.2023.4.3>

ANYANYELV-PEDAGÓGIA 2023/4.
A *Tanulmányok* és a *Műhely* rovat írásainak ajánlói

Schirm Anita: (El)gondolkodtató anyanyelvtanítás

A szerző a grice-i maximák középiskolai tanításához ad feladatötleteket. A tanulmány az (el)gondolkodtató, ám mégis élményszerű és szórakoztatva informáló anyanyelvtanítás szükségessége és a változatos, a diákokhoz közeli szövegtípusok alkalmazása mellett érvel. Grice elmélete azért alkalmas ennek a szemléletmódnak az illusztrálására, mert a maximák betartása, illetve szándékos megsértése, valamint a sugallt tartalmak felismerése és felismertetése a mindennapi kommunikációban is a diákok segítségére lehet. A tanulmányban ismertetett példák rámutatnak az anyanyelvi ismeretek hétköznapiságára és hasznosságára is.

Ha kíváncsi a feladatokra, megtalálja őket az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2023. évi 4. számában.

<https://doi.org/10.21030/anyp.2023.4.4>

Bereczki Ildikó: Az anyanyelv és a matematika kapcsolódásának a lehetőségei

Az anyanyelvi készségek meghatározó szerepet töltenek be más tantárgyak tanulásában, a tanulók tanulási eredményességében. A matematikában is kiemelt szerepe van a szövegértésnek a szöveges matematikai feladatok megoldásában. A tanulmány témája a szövegértés és a matematika kapcsolatának a vizsgálata. Az első rész a témakör elméleti háttérét taglalja, a szöveges matematikai feladatokra vonatkozó kutatások eredményeiből idéz. Ezek alapján egy olyan modellt mutat be, amely a feladatmegoldás stratégiáit írja le, és megadja a sikeres feladatmegoldás feltételeit, közöttük a szövegértés szerepét. A tanulmány következő része a matematika és az anyanyelvi fejlesztés kapcsolatának az attitűdformáló hatásával foglalkozik. A záró rész pedig olyan feladatokat ajánl, amelyek megoldásához matematikai és anyanyelvi készségek egyaránt szükségesek. Példákkal szemléltet olyan komplex matematikai és szövegértési feladatokat, amelyek pozitívan hatnak a tanulók tantárgyakkal kapcsolatos attitűdjére és tanulási eredményére.

Ha többet szeretne tudni a matematika és a szövegértés kapcsolatáról, a figyelmébe ajánljuk az *Anyanyelv-pedagógia* folyóirat 2023. évi 4. számában megjelent tanulmányt.

<https://doi.org/10.21030/anyp.2023.4.5>